

DE GRIEKSE ONAFHANKELIJKHEID EN HET ONTSTAAN VAN DE GRIEKSE NATIONALE POST OP POSTZEGELS

Het eerste document met betrekking tot de Griekse onafhankelijkheid werd door de Senaat van Messenië, één van de regionale regeringen (zie hierover verder in dit artikel) aan andere landen/staten toegezonden onder de titel: “Waarschuwing aan de Europese (koninklijke) hoven”. Het was ondertekend door de voorzitter van de Senaat van Messenië tevens kleftenleider Petrobey Mavromichalis, die liet weten dat de Grieken kozen voor “Ελευθερία η Θάνατος” oftewel “Vrijheid of de Dood”. Was getekend: 23 maart 1821, in het klooster van Agios Nikolaos te [Kaltezes](#). (VI.1150). Het betrof hier een handgeschreven tekst, waarvan meerdere kopieën bestaan mét, heel vreemd, verschillende data van ondertekening! Hoogstwaarschijnlijk hebben de Grieken meerdere dagen besteed aan dit historische document. Wat verder opvalt, is dat deze zo belangrijke tekst verzonden werd door één regionale leider in plaats van door de groep van voorzitters; en tenslotte dat het zegel op de postzegel in het randschrift “De Senaat van de Peloponnesus” noemt, terwijl in geschreven tekst “De Senaat van Messenië” vermeld wordt.

De eerste Nationale Assemblee begon in december 1821 te Piada (thans Nea Epidaurus) en werd bijgewoond door 59 vertegenwoordigers, bestaande uit lokale notabelen, priesters/bisschoppen, kleftenleiders, grootgrondbezitters, reders, intellectuelen (vooral Phanarioten) en enkele anderen.

Op 15 januari 1822 koos de Assemblee een uitvoerend orgaan van vijf leden onder leiding van Alexandros Mavrokordatos. De eerste regering die door dit team werd aangesteld, telde acht ministeries. VI.1151 toont de herinneringszuil met het begin van de onafhankelijkheidsverklaring. Op de eerste-dag-envelop staat deze ook afgedrukt. De vertaling daarvan luidt:

De vergadering te [Epidaurus](#)

In naam van de Heilige en Ondeelbare Drie-eenheid verkondigt het Griekse volk, dat onder de schrikwekkende Ottomaanse overheersing het zeer zware en weergalozе juk van de tyrannie niet langer kon dragen en dat dit juk ten koste van grote offers heeft afgeschud, heden door toedoen van zijn wettige afgevaardigden die in deze vergadering bijeengekomen zijn, zijn politieke bestaan en zijn onafhankelijkheid.

Te Epidaurus, op de eerste januari van het jaar 1822 en het eerste jaar van de onafhankelijkheid.

Opmerking 1: Merkwaardig genoeg worden de jaartallen 1822 en eerste weergegeven met het oud-griekse systeem, d.w.z. door letters voorzien van accenten.

Opmerking 2: De derde zegel van deze serie (VI.1152) valt enigszins buiten de boot: op deze zegel staat de handtekening van de eerste president Ioannis Kapodistrias mét zijn persoonlijke zegel waarop toch duidelijk het jaartal 1828 vermeld staat !

In 1978 vierde Griekenland het 150-jarig bestaan van de Griekse post; de reguliere verzamelaar zal hiervan wellicht even opkijken, immers de eerste griekse zegels verschenen pas in 1861! Maar de voorbereidingsperiode werd door de Grieken, m.i. terecht, als deel van het hele proces beschouwd. Andere landen waren Griekenland al voor gegaan: om te beginnen Engeland in 1840, weldra gevolgd door landen als Brazilië, Zwitserland, Verenigde Staten, Rusland, Frankrijk en Finland. Maar Griekenland was, als zo vaak, een geval apart. Om even de aanlooproute in herinnering te brengen: Het Ottomaanse Rijk, waar Griekenland formeel tot 1821 deel van uit maakte, kende al langere tijd een eigen postsysteem, in de vorm van ruiters die brieven en orders van de sultan door het hele rijk verspreidden, de zogenaamde Tatarenpost (zie Hermes nr.145). Aanvankelijk werden alleen ruiters van dit volk geschikt gevonden om deze verantwoordelijke taken op zich te nemen; ze genoten dan ook speciale privileges. Let wel: het betrof hier uitsluitend post ten behoeve van de regering en rijksinstellingen; privé post voor burgers onderling bestond nog nauwelijks als nationaal instituut. Over de jaren heen en door de grote uitgestrektheid van het rijk begon dit systeem ongewenste neveneffecten te vertonen; vooral in de buitengebieden gingen particulieren, al dan niet geschikt, zich aanbieden zonder zich al te veel van de geldende regels en voorschriften aan te trekken. Naast postbodes te paard kwamen er ook postbodes “te voet”; deze laatsten maakten overigens wel gebruik van het betalingssysteem van de “Tataren”, met, als het zo in hun kraam te pas kwam, “aangepaste” tarieven; in de oudere volksmuziek komen meerdere liederen voor waarin postbodes een uiterst

negatief imago kregen aangemeten! Een postbode moest immers ook eten, drinken en slapen, en dat was niet altijd verdisconteerd in de tarieven, dus daar kon of moest over onderhandeld worden tussen aanbieder en ontvanger.

Toen in 1821 de opstand uitbrak, ontstonden binnen korte tijd (1821–1825) regionale bestuursvormen, die, met uitzondering van Kreta en Samos, zich beperkten tot het vasteland van Griekenland:

- De Senaat van Messenië, met als hoofdplaats Kalamata (Η Μεσσηνιακή συγκλητος)
- De Senaat van de Peloponnesus, met als hoofdplaats Korinthe (Η Πελοποννησιακή Γερουσία)
- De Senaat van Westelijk Continentaal Griekenland, met als hoofdplaats Mesolonghi (Γερουσία της Δυτικής Χερσονού Ελλάδος)
- De Areopaag van Oostelijk Continentaal Griekenland, met als hoofdplaats Amphissa (Salona) (Αρειός Παγός της Ανατολικής Χερσονού Ελλάδος)
- Het Voorlopig Bestuur van Kreta, met als hoofdplaats Chania (Πολιτεία της Κρήτης)
- Het Bestuur van Samos, met als hoofdplaats Vathy (Πολιτεία της Σάμου).

N.B. 1: Van de laatste twee bestaan meerdere namen; ik heb geen uitsluitsel kunnen vinden.

N.B. 2: De Verenigde Staten van de Ionische Eilanden vielen buiten deze categorie, omdat ze van 1815 tot 1864 een protectoraat van het Britse Rijk vormden.

Uit de benamingen van de verschillende bestuursvormen blijkt al dat er nog geen sprake was van uniformiteit op dit gebied. In bijna alle gevallen greep men terug op oud-griekse termen, en dan was nog niet altijd duidelijk welke omvang en inhoud een dergelijke instelling vertegenwoordigde. Deze ingebakken onduidelijkheid zou nog tot hevige fricties leiden. Overigens vielen al deze deelbesturen onder de in januari 1821 opgerichte Centrale Voorlopige Regering, maar zij bleven vooralsnog (tot 1825) voortbestaan, zij het in naam van de Centrale Voorlopige Regering. De betrekkingen waren evenwel dikwijls gespannen: eenmaal verworven macht sta je niet zo gemakkelijk af! Bovendien hadden vele kleftenleiders nou niet direct het Nationale Belang hoog in hun vaandels.

Al op 9 februari 1822 diende Dimitrios Ypsilantis, broer van Alexandros Ypsilantis, voorzitter van de Filiki Etairia, een wetsvoorstel in bij de voorlopige regering, om het postale systeem grondig te herzien en onder regeringstoezicht te plaatsen; het voorstel werd op 26 februari van hetzelfde jaar aangenomen onder Wet 42:

VOORLOPIGE REGERING VAN GRIEKENLAND HET PARLEMENT

Aan de geachte President van het dagelijks bestuur

Aangezien de regering noodzakelijk nieuws en orders snel naar vele verschillende plaatsen moet verzenden, alsook daarvandaan moet ontvangen, is door allen aanwezig in de vergadering van heden unaniem aanbevolen dat door de regering opdracht moet worden gegeven, enerzijds aan de senaat van de Peloponnesus, om, met alle middelen die zij daartoe geschikt acht, te zorgen voor 25 paarden uit alle districten van de Peloponnesus en deze op transport te stellen om te werken voor het bestuur van de Areopaag (de Hoge Raad); anderzijds om op gelijke wijze te zorgen voor 15 paarden uit dezelfde districten en deze hierheen op transport te stellen, alsmede twee boten uit Galaxidion (om te werken) als koeriers/postbodes voor de regering; dit alles voor te leggen aan de uitvoerende macht ter goedkeuring.

22 februari 1822, Korinthe

*De Vice-President
Sotirios Charalambis
De eerste secretaris van het parlement
Ioannis Skandalidis*

“Maar tussen droom en daad staan wetten in de weg en duizenden bezwaren”. Zelden zal dit gezegde zo zeer gegolden hebben als bij de lijdensweg van deze wet; voor de Grieken kwam daarbij dat een al tijdenlang bestaand systeem zich nu eenmaal niet door een simpele wet aan de kant liet schuiven:

- Misbruik bleef aan beide kanten bestaan, zowel bij de ontvangers als bezorgers van post.
- Ondanks ministeriële orders en verboden bleven privébetalingen aan de postbodes plaatsvinden
- In mei 1822 droeg de minister van binnenlandse zaken, Joannis Kolettis, de lokale autoriteiten op de postbodes “recht van wege” ofwel vrije doorgang door hun gebied te garanderen, en aankomst- en vertrektijden te registreren.
- De Engelse kolonel Leicester Stanhope bood in december 1823 aan op eigen kosten het hele systeem te reorganiseren. Om onduidelijke (?) redenen heeft de voorlopige regering hierop nooit gereageerd, zodat ook deze poging een doodgeboren kind bleef.
- In 1826 deed de Franse kolonel Favier een voorstel om althans in de omgeving van Korinthe, de toenmalige regeringszetel, een uniform systeem op te zetten met vier postkantoren, te weten in Nauplion, Kalamaki, Megara en Athene. Maar het plan werd nooit uitgevoerd, omdat enkele regio's (Athene en omgeving) inmiddels door de Turken heroverd waren.

Op de derde Nationale Assemblé te [Trizina](#) (Troizen) in 1827 werd Ioannis Kapodistrias tot president gekozen, en op 24 september 1828 slaagde hij erin alle neuzen dezelfde kant op te krijgen: het glorieuze begin van de Griekse post onder regeringstoezicht! Krachtens dit decreet werden centrale postkantoren gevestigd in [Argos](#), [Tripolitsa](#), Epidaurus en op het eiland Syros in [Hermoupolis](#), zolang de regering haar bestuurscentrum had op Aegina. Vlastos 1152 heeft betrekking op deze gebeurtenis; de eerste-dag-envelop (VI.1373–1376) vermeldt bovendien enkele bepalingen uit deze wet, die in de vertaling onderstreept zijn:

DE GRIEKSE STAAT
DE PRESIDENT VAN GRIEKENLAND

Overwegende de noodzaak om correspondentie tussen de regering en de verschillende staatsinstellingen te reguleren en controleren, gehoord hebbend de mening van de Pan-Helleense Assemblé, besluit

- A. Dat een postdienst in het leven geroepen wordt voor correspondentie tussen de regering en de Staats(diensten). De burgers en anderen kunnen hiervan eveneens gebruik maken wat betreft hun correspondentie, indien zij zulks wensen.
- B. Het centrale postkantoor zal zich in dezelfde stad bevinden waar de Centrale Regering zetelt.
- C. ....
- D. Centrale postkantoren worden gevestigd in Argos, Tripolitsa, Aegina, Epidaurus en Syros, zolang de Regering haar zetel in Aegina heeft, en het bestuur wordt toevertrouwd aan de plaatselijke inspecteur.
- E. ....
- F. ....
- G. De plaatselijke toezichthouders zullen brieven doen uitgaan naar hun bestemming in hun eigen district door middel van "postbodes te voet" die zij zullen selecteren uit de plaatselijke militie.
- H. De tijden van vertrek van de postbodes zullen, evenals de verplichtingen van de Directeur-Generaal en van de plaatselijke toezichthouders, in een ander decreet geregeld worden.

Poros, 24 september 1828

De President
J.A.Kapodistrias
De eerste secretaris
S. Trikoupis

Het is heel begrijpelijk dat daarna nog tal van aanpassingen en wijzigingen nodig waren. Het hierboven genoemde artikel D zorgde al in 1829 voor de nodige veranderingen: in dat jaar werd Nauplion de nieuwe zetel van de regering en tevens hoofdkantoor; er kwamen elf bijkantoren, verspreid over de Peloponnesus. De gehele postdienst kon gebruik maken van negen lopende postbodes en zestien bodes te paard.

In de wet van 1837 werd nog eens nadrukkelijk gewezen op het feit dat het "recht van vrije doorgang" voor de postbodes een door de minister bepaalde order was en geen vrijblijvend advies ! De wet van 1845 gaf de postbodes vervolgens het recht om een wapen te dragen om zichzelf te verdedigen ! Maar om aan te geven dat deze wet in een behoefte voorzorg en dat regulering hoe dan ook noodzakelijk was, het volgende: in 1840 werden bij de Griekse postkantoren 585390 stuks documenten, brieven en pakketten aangeboden; in 1855 was dit aantal al opgelopen tot bijna een miljoen ! Daarom ook nam de Griekse regering in dat laatste jaar het besluit om postzegels (met verschillende waarden) in te voeren; dat gebeurde bij de postwet van 21 mei 1860. Het koninklijk besluit van 8 juni 1860 specificeerde afmeting, afbeelding, waarden en kleuren.

Literatuur: M.K.Konstantinis: Het postwezen tijdens de Griekse opstand (1821-1827); 1971
N.Assimakopoulos: The plate flaws of the Great Hermes Heads (1861-1886); 1995
Caroline Finkel: De droom van Osman; geschiedenis van het Osmaanse Rijk; 2005
Misha Glenny: The Balkans (1804-1999); 1999
Wikipedia: meerdere plaatsen

Frans van Limpt

NOOT: De plaatsnamen die in de tekst *in rood zijn geschreven* vindt men op de kaart op pag.6

1. Kaltezes	5. Poros
2. Galaxidion	6. Hermoupolis
3. Epidaurus	7. Argos
4. Trizina	8. Tripoli(tsa)